

Rådsmøde (udenrigsanliggender - forsvar) den 14. maj 2019

Samlenotat

4. Permanent struktureret samarbejde (PESCO)	2
5. EU-NATO-samarbejdet	4

4. PERMANENT STRUKTURERET SAMARBEJDE (PESCO)

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Rådet (udenrigsanliggender - forsvar) ventes den 14. maj 2019 at drøfte implementeringen af det permanent strukturerede samarbejde på forsvarsområdet (PESCO). Rådet forventes at vedtage rådsanbefalinger, der gør status for implementeringen af samarbejdet med særlig vægt på medlemslandenes efterlevelse af de juridisk bindende forpligtelser, der knytter sig til deltagelsen i PESCO-samarbejdet og fremdriften i de 34 PESCO-projekter. Som følge af det danske forsvarsforbehold deltager Danmark ikke i PESCO-samarbejdet.

2. Baggrund

Den 11. december 2017 vedtog Rådet (udenrigsanliggender) en afgørelse om iværksættelsen af det permanent strukturerede samarbejde på forsvarsområdet (PESCO). Med PESCO er det blevet muligt for de medlemslande, som ønsker at indgå større forpligtelser på forsvarsområdet, og som lever op til en række nærmere definerede adgangskrav, at indgå i et intensiveret samarbejde på forsvarsområdet. Alle EU's medlemslande med undtagelse af UK, Malta og Danmark deltager i samarbejdet.

Aktuelt er fokus på implementeringen af PESCO-samarbejdet. Den 22. marts 2019 fremlagde Den Høje Repræsentant den første årlige implementeringsrapport for samarbejdet. Rapporten behandler dels PESCO-medlemslandenes efterlevelse af de 20 juridisk bindende forpligtelser, der knytter sig til PESCO-samarbejdet, og dels fremdriften i de i alt 34 PESCO-projekter, der i 2018 blev vedtaget af to runder i hhv. marts og november.

Det konstateres i implementeringsrapporten, at efterlevelsen af PESCO-projekterne er i god gænge på en række områder, herunder i forhold til de stigende forsvarsbudgetter, øgede nationale investeringer i forsvarsmateriel og sammenhængen mellem den nationale forsvarsplanlægning og EU's kapabilitetsudviklingsplan (Capability Development Plan – CDP). Der konstateres imidlertid også områder, hvor efterlevelsen af forpligtelserne ikke skrider frem som ønsket. Det gælder eksempelvis styrkelsen af evnen til at deployere styrker i en militær CSDP-ramme, fællesfinansieringen af forsvarskapabiliteter og adresseringen af de kapabilitetsmangler, der identificeredes i CDP'en. Hertil kommer, at PESCO-medlemslandenes indrapportering af de nationale implementeringsplaner, der udgør datagrundlaget for rapportens evaluering af efterlevelsen af PESCO-forpligtelserne, ikke var konsistent, og for langt de flestes vedkommende kom for sent.

For så vidt angår de 34 PESCO-projekter, konstaterer rapporten indledningsvist, at selvom projekterne alle er i opstartsfasen, så adresserer de CDP'ens prioriteter og medvirker til PESCO-medlemslandenes efterlevelse af PESCO-forpligtelserne. Det fremgår endvidere, at 25 ud af de 34 projekter afspejler NATO's prioriteter for kapabilitetsudvikling, og at 22 af projekterne har en industriel vinkel, der gør dem relevante i forhold til at ansøge om funding via Den Europæiske Forsvarsfond. Samtidig tegner der sig imidlertid et billede af, at der for den overvejende del af PESCO-projekterne endnu ikke eksisterer en klar plan eller strategi for deres videre udvikling og implementering, ligesom

de også alle fortsat befinder sig i de meget indledende faser. Implementeringsrapportens konklusioner er efterfølgende blevet fulgt op af en erfaringsopsamlingsrapport fra de to runder af PESCO-projekter. Her blev der peget på en række forslag til tiltag, der alle havde til formål, at kvalificere næste runde af PESCO-projekter.

Samlet set tegner implementeringsrapporten et billede af PESCO-samarbejdets første årlige cyklus, hvor der både på EU-niveau og nationalt er blevet gjort nogle vigtige erfaringer, der skal fødes ind i de kommende års indrapporteringer, evalueringer og projektfaser. Det afgørende synes at være PESCO-medlemslandenes evne til at sætte handling bag de juridiske såvel som politiske forpligtigelser, der er en forudsætning for at deltage i PESCO-samarbejdet og for udførelsen af PESCO-projekterne.

3. Formål og indhold

Det forventes at Rådet vil vedtage en række rådsanbefalinger, der omhandler den nationale indrapportering og efterlevelsen af PESCO-forpligtigelserne samt implementeringen af de 34 PESCO projekter. Det står endnu ikke klart, hvordan Den Høje Repræsentants implementeringsrapport og erfaringsopsamlingen fra PESCO-projekterne vil blive omtalt i rådskonklusionerne. Det kan endvidere forventes, at Rådet vil drøfte spørgsmålet om betingelserne for tredjelandes deltagelse i PESCO-samarbejdet. Der forventes dog ingen rådskonklusioner i den forbindelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets Udenrigsudvalg (AFET) har senest i sin betænkning om gennemførelsen af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik af den 13. november 2017 udtalt opbakning til gennemførelsen af et ambitiøst og inklusivt PESCO.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelserne forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Danmark deltager som følge af forsvarsforbeholdet ikke i finansieringen af militære aktiviteter i EU-regi.

8. Høring

Sagen har ikke været i høring.

9. Generelle forventninger til andres landes holdninger

Der er blandt EU's medlemslande generel opbakning til PESCO, herunder til efterlevelsen af PESCO-forpligtigelserne. Der tegner sig overordnet set et billede af en gruppering af medlemslande, der er fortalere for at hilse implementeringsrapporten velkommen, mens en anden gruppering søger et mere neutralt sprog med henblik på at notere sig rapportens konklusioner. Der er endvidere en gruppering af medlemslande, der er fortalere for, at EU-NATO forholdet, herunder princippet om "single set of forces", afspejles i

rådskonklusionerne, mens en anden gruppering ønsker at minimere linket til NATO i rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter overordnet ambitionen om at øge mulighederne for, at EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik kan bidrage til at håndtere Europas sikkerhedsudfordringer. Regeringer bakker op om initiativer i EU, der bidrager til europæisk sikkerhed i fuld komplementaritet med NATO. Som følge af forsvarsforbeholdet deltager Danmark ikke i aktiviteter, der har hjemmel i de bestemmelser, der er angivet i forbeholdsprotokollen, og som har indvirkning på forsvarsområdet herunder PESCO.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Status for det permanent strukturerede samarbejde (PESCO) blev senest forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering den 6. marts 2018. Status for det brede arbejde med at styrke EU-samarbejdet på sikkerheds- og forsvarsområdet, herunder PESCO, blev forelagt udvalget den 2. november 2018.

5. EU-NATO-SAMARBEJDET

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Rådet (udenrigsanliggender - forsvar) ventes den 14. maj 2019 at gøre status for arbejdet med implementeringen af EU-NATO-fælleserklæringerne fra NATO-topmøderne i hhv. Warszawa i juli 2016 og Bruxelles i juli 2018 med fokus på de nu i alt 74 iværksatte samarbejdstiltag. Der forventes ikke vedtaget rådskonklusioner. NATO's generalsekretær Jens Stoltenberg forventes at deltage i Rådets drøftelser af EU-NATO-samarbejdet.

2. Baggrund

På NATO-topmødet i Warszawa i juli 2016 undertegnede hhv. formanden for Det Europæiske Råd, Donald Tusk, EU-kommissionsformand Jean-Claude Juncker og NATO's generalsekretær Jens Stoltenberg EU-NATO-fælleserklæringen.

I fælleserklæringen opfordres til, at forbindelserne mellem EU og NATO styrkes i lyset af dels de to organisationers fælles mål og værdier, dels de udfordringer, som begge organisationer står over for. Erklæringen peger på syv områder med særligt potentiale for et styrket samarbejde: 1) hybride trusler, 2) operativt samarbejde, 3) cybersikkerhed og -forsvar, 4) udviklingen af forsvarskapaciteter, 5) styrkelse af forsvarsindustrien, 6) koordination af øvelser og 7) støtte til kapacitetsopbygning i nærområdet.

Med udgangspunkt i fælleserklæringen er der ad to omgange blevet udledt i alt 74 konkrete samarbejdstiltag på de syv områder. Disse blev politisk godkendt i NATO og EU i hhv. december 2016 og december 2017. Blandt nye tiltag er bl.a. samarbejde om militær mobilitet, koordination af antiterrorstøtte til fælles partnere samt udveksling af oplysninger i kampen mod terror. I forbindelse med NATO-topmødet i juli 2018 i Bruxelles udsendte lederne fra EU og NATO endnu en fælleserklæring mhp. at markere den fortsatte vigtighed af EU-NATO-samarbejdet samt de fremskridt, der allerede nu er opnået.

EU's institutioner vurderer, at implementeringen af fælleserklæringerne og de 74 samarbejdstiltag er i god gænge. Der er øget dialog på både politisk og militært niveau mellem EU og NATO. Derudover er der bl.a. blevet etableret et operationelt samarbejde mellem EU's Operation Sophia og NATO's Operation Sea Guardian i Middelhavet, og i både 2017 og 2018 gennemførtes EU øvelser parallelt med NATO.

Implementeringen af fælleserklæringerne skal ses i sammenhæng med opfølgningen på de sikkerheds- og forsvarspolitiske aspekter i EU's Globale Strategi (EUGS). EUGS understreger bl.a. behovet for at styrke EU-NATO-samarbejdet i lyset af det stigende truselsniveau i og omkring Europa, der har skabt behov for yderligere koordination og komplementaritet mellem de to organisationers sikkerheds- og forsvarspolitiske indsatser og instrumenter.

3. Formål og indhold

Der forventes på rådsmødet en drøftelse af status for arbejdet med implementeringen af de 74 tiltag for et styrket EU-NATO-samarbejde, herunder med særligt fokus på samarbejdet omkring hybride trusler. Der forventes ikke vedtaget rådskonklusioner. NATO's generalsekretær Jens Stoltenberg forventes at deltage.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets Udenrigsudvalg (AFET) har senest i sin betænkning af den 25. maj 2018 om forbindelserne mellem EU og NATO udtrykt opbakning til udbygningen af et komplementært EU-NATO-samarbejde.

5. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Dagsordenen har ikke været i høring.

9. Generelle forventninger til andres landes holdninger

Der forventes generelt bred opbakning til at fortsætte implementeringen af de 74 samarbejdstiltag med henblik på at styrke EU-NATO-samarbejdet, herunder for så vidt angår samarbejdet om imødegåelse af hybride trusler.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at EU-NATO-samarbejdet styrkes, også i lyset af det stigende truselsniveau i og omkring Europa, herunder at der arbejdes videre med implementeringen af de 74 tiltag med henblik på at styrke EU-NATO-samarbejdet. Samarbejdet bør implementeres uden unødvendig duplikation mellem de to organisationers indsatser og instrumenter, således at de samlede ressourcer anvendes mest hensigtsmæssigt. Fra dansk side lægges vægt på, at forudsætningen for samarbejdet er en fælles forståelse

af, hvad EU gør bedst, og hvad NATO gør bedst, og at samarbejdet udbygges på de områder, hvor det skaber konkret merværdi. Danmark deltager i drøftelser af EU-NATO-samarbejdet under respekt for forsvarsforbeholdet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Status for EU-NATO-samarbejdet blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 20. november 2018.